

Eindartikel

Dat Klinkt Niet als Muziek in de Oren: De Seksuele Dubbele Standaard Onder Jongeren

Like Saalbrink en Lieke Schäfer

Universiteit Utrecht

Auteur Notatie

Cursus: Thesis (20060042)

Like Saalbrink (6266886)

Lieke Schäfer (3907953)

Begeleider: Joyce Endendijk

Datum: 23 juni 2018

Abstract

The Sexual Double Standard (SDS) among Dutch adolescents was examined. The SDS is a set of stereotyped expectations and evaluations of men's and women's sexual behaviors. Individuals with traditional SDS stereotypes expect men to be more sexually active and dominant than women, who are expected to be sexually passive and submissive. Most studies on SDS-stereotypes rarely focus on both implicit or explicit SDS-stereotypes in combination with gender or exposure to sexual content in mass media. Knowledge about the processes underlying both implicit and explicit SDS-stereotypes in adolescents is extremely limited, but is essential to design effective interventions to reduce or prevent the manifestation and negative consequences of the SDS. Therefore, this study examined if there was a relation between exposure to sexual content in music videos and traditional explicit and implicit SDS-stereotypes, and if this relation was different for boys than for girls. Adolescents' explicit and implicit SDS-stereotypes were measured using an online questionnaire. Participants included 255 Dutch adolescents aged 16 to 18 (47.5% boys, 52.5% girls). The adolescents were selected from various high schools in the Netherlands. Implicit SDS-stereotypes were assessed with the computerized version of the Implicit Association Test. Explicit SDS-stereotypes were measured with a questionnaire based on the Scale for the Assessment of Sexual Standards Among Youth. The degree of exposure to sexual content in music videos was assessed with a questionnaire based on the measuring instrument Music Video Viewing. Findings revealed that boys and girls did not differ in their implicit and explicit SDS-stereotypes. Girls were significantly more exposed to sexual content in music videos than boys. However, a higher degree of exposure to sexual content in music videos was not related to more traditional SDS-stereotypes. The relation between exposure to sexual content in music videos and explicit/implicit SDS-stereotypes did not differ for boys and girls. Our results were not consistent with our hypotheses and provide adjustments and recommendations for future research and implications. First, future research needs to focus on more influential predictors (e.g., social media). Second, our study highlights the importance of sexual counseling at high schools at earlier age, with the focus on prevention of sexual risk behaviours and the development of traditional SDS-stereotypes. Schools could also develop separate tasks for girls and boys, as both genders handle different sexual standards and implement the SDS in different ways.

Keywords Seksuele dubbele standaard - traditionele SDS-stereotypen - impliciete en expliciete SDS-stereotypen - adolescenten - seksueel getinte videoclip - sekse - IAT - SASSY - Music Video Viewing

Dat Klinkt Niet als Muziek in de Oren: De Seksuele Dubbele Standaard Onder Jongeren

De Seksuele Dubbele Standaard (SDS) is een realiteit onder heteroseksuele adolescenten (16-18 jaar) (Emmerink, Vanwesenbeeck, van den Eijnden, & Ter Bogt, 2016; Farvid, Braun, & Rowney, 2016). De SDS is gerelateerd aan een verzameling stereotype verwachtingen en beoordelingen over het seksuele gedrag van mannen en vrouwen (Emmerink et al., 2016; Vanwesenbeeck, 2009; Zaikman & Marks, 2017). In 1967 werd voor het eerst gesproken over de aanname dat verschillende standaarden worden gehanteerd voor seksueel gedrag (Crawford & Popp, 2003). Zo duiden traditionele SDS-stereotypen op de verwachting dat mannen meer seksuele activiteit verrichten dan vrouwen (Bermúdez, Castro, Gude, & Buena-Casal, 2010; Crawford & Popp, 2003; Shearer, Hosterman, Gillen, & Lefkowitz, 2005). Individuen die er neutrale of egalitaire SDS-stereotypen op nahouden, hebben geen verschillende verwachtingen over het seksuele gedrag van mannen en vrouwen. Individuen met omgekeerde SDS-stereotypen verwachten een hoge mate van seksuele activiteit bij vrouwen en minder bij mannen. De aan- of afwezigheid van traditionele SDS-stereotypen bij een individu wordt onder andere bepaald door ervaringen uit het verleden, sociale verwachtingen en ingebedde culturele normen over seksueel gedrag (Sahl & Keene, 2010; Zaikman & Marks, 2017).

De SDS-stereotypen doen zich zowel op expliciet als impliciet niveau voor. Impliciete of onbewuste SDS-stereotypen blijken soms een betere voorspeller van seksueel gedrag (Gawronski & Bodenhausen, 2006), omdat seksueel gedrag niet altijd onder bewuste controle staat. Een individu is zich ook niet altijd bewust van zijn stereotype-overtuigingen of wil niet prijsgeven deze te bevestigen (Nosek et al., 2009). Hierdoor komen impliciete SDS-stereotypen mogelijk niet bij zelfrapportage of introspectie tot uiting (Greenwald & Banaji, 1995). Expliciete of bewuste SDS-stereotypen worden veelal onderzocht binnen zelfrapportage, met een hoge mate van bewuste controle, waardoor er meer kans is op sociaal wenselijke antwoorden (Schneider & Shiffrin, 1977). Voorspellers van de expliciete en impliciete SDS-stereotypen onder adolescenten zijn vanwege bovenstaande processen mogelijk ook niet gelijk (Gawronski & Bodenhausen, 2006). Vandaar dat deze vernieuwende studie zich zal richten op zowel expliciete als impliciete SDS-stereotypen onder adolescenten.

Het is van belang te onderzoeken welke factoren ten grondslag liggen aan de expliciete en impliciete SDS-stereotypen, omdat de SDS de mentale en seksuele gezondheid van adolescenten negatief beïnvloedt (Bearinger, Sieving, Ferguson, & Sharma, 2007). Zo wordt de SDS geassocieerd met seksueel risicogedrag, seksuele dwang, geweld, angst en een lager zelfbeeld (Byers, 1996; Rudman, Glick, Marguardt, & Fetterolf, 2016; Emmerink et al., 2016; Shen, Chiu, & Gao, 2012). De SDS schijnt ook ten grondslag te liggen aan grotere maatschappelijke problemen als genderongelijkheid

(Zaikman & Marks, 2014; Zaikman, Marks, Young, & Zeiber, 2016). Empirisch onderzoek heeft nog niet precies aangetoond wat ten grondslag ligt aan SDS-stereotypen onder adolescenten. Volgens systeemgerichte modellen als het ecologische model (Bronfenbrenner, 1979), beïnvloedt de sociaal-culturele context het individu voortdurend in zijn ontwikkeling. Voormalig onderzoek naar het bestaan van de SDS is inconsistent en beperkt (Zaikman & Marks, 2017). Het gebrek aan consistentie wordt mogelijk veroorzaakt door verschillen in de SDS-operationalisering en in metingen tussen studies (Sakaluk & Milhausen, 2012). Kennis over SDS-voorspellers is essentieel voor het ontwikkelen van effectieve interventies om de SDS en bijbehorende negatieve gevolgen te verminderen of te voorkomen (Zaikman & Marks, 2017). Daarom zal in dit onderzoek specifiek worden ingegaan op de relatie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclippen en de expliciete en impliciete SDS-stereotypen, en ligt er een focus op eventuele genderverschillen binnen deze relatie.

Het onderzoeken van seksueel getinte videoclippen als voorspeller van de SDS-stereotypen is relevant, omdat frequente blootstelling aan seksueel getinte videoclippen mogelijk gepaard gaat met een hogere mate van traditionele SDS-stereotypen (Beentjes, Konig, & Krzeszewski, 2008; Ward, Hansbrough, & Walker, 2005; Zhang, Miller, & Harrison, 2008). De sociaal-cognitieve leertheorie (Bandura, 1977) ondersteunt deze eerdere bevindingen (Zaikman & Marks, 2017). Deze theorie veronderstelt dat de adolescent via de waarneming van geslachtsrollen in seksueel getinte videoclippen leert welk gedrag (on)gepast is voor mannen en vrouwen en welk gedrag door anderen bekrachtigd of bestraft zal worden. De adolescent zal deze informatie vervolgens internaliseren in zijn cognities over gender en seksueel gedrag (Ward, 2003). Sinds de komst van Music Television (MTV) zijn videoclippen één van de meest populaire vormen van entertainment onder adolescenten (Zhang et al., 2008). Onderzoek toont aan dat Nederlandse adolescenten gemiddeld 26,92 minuten per dag aan videoclippen worden blootgesteld (Beentjes, Konig, & Krzeszewski, 2008). In meer dan 75% van deze videoclippen wordt seksuele inhoud getoond of worden seksuele toespelingen gemaakt (Wright, 2009), door bijvoorbeeld provocerende kleding, suggestieve dansbewegingen en lichamelijk contact (Ward, 2003). De focus ligt in deze studie specifiek op videoclippen van muziekgenres welke bekend staan om hun seksuele inhoud, zoals rap, hip-hop en R&B (Aubrey & Frisby, 2011; Wright, 2009), van recentelijk populaire artiesten onder adolescenten (Ward, 2003). In deze videoclippen wordt vaak een beeld geschetst over seksueel gedrag passend bij traditionele SDS-stereotypen (Vandenbosch, Van Oosten, & Peter, 2015), waarbij mannen worden gepresenteerd als avontuurlijk, dominant, agressief en seksueel actief (Arnett, 2002) en worden bemind door aantrekkelijke vrouwen (Orange, 1996; Sandusky, 2002). De relatie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclippen en expliciete of impliciete SDS-stereotypen bij adolescenten is echter

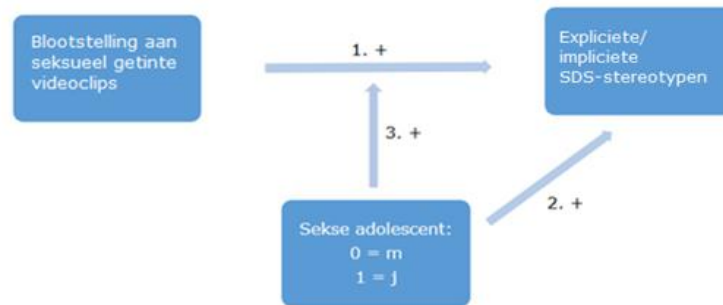
nauwelijks onderzocht, vanwege een gebrek aan theoretisch gestuurd onderzoek. Dit toont de wetenschappelijke relevantie van deze studie aan (Zaikman & Marks, 2017).

Naast blootstelling aan seksueel getinte videoclip is ook sekse van de adolescent mogelijk een voorspeller van SDS-stereotypen. Het socioculturele perspectief impliceert dat mannen de traditionele SDS-stereotypen meer onderschrijven dan vrouwen, omdat zij graag hun seksuele voorrechten behouden en hun mannelijke dominantie niet willen laten ondermijnen (Rudman et al., 2016). Vrouwen daarentegen willen genderongelijkheid en peer-afwijzingen op grond van hun seksuele gedragingen eerder verminderen (Kreager & Staff, 2009) en hebben een minder statisch beeld over traditionele SDS-stereotypen (Graff, Murnen, & Smolak, 2012). Jongens zouden daarbij vaker worden beïnvloed door seksuele gedragingen en overtuigingen van peers en dit gedrag sneller imiteren (Kreager & Staff, 2009; Steinberg & Monahan, 2007; Sumter, Bokhorst, Steinberg, & Westerberg, 2009). Voormalig onderzoek bevestigt dat jongens vaker traditionele genderstereotypedenkbeelden hebben en gedrag vertonen dat bij deze denkbeelden past (Eyal & Epley, 2017; Jewell, Brown, & Perry, 2015; Ward et al., 2005). In de meeste eerdere onderzoeken naar de invloed van blootstelling aan seksueel getinte videoclip op SDS-stereotypen zijn sekseverschillen niet expliciet of impliciet getest (Beentjes et al., 2008; Ter Bogt, Engels, Bogers, & Kloosterman, 2010). Het gebrek aan bewijs met betrekking tot sekseverschillen bij SDS-stereotypen toont zodoende het vernieuwende aspect van deze studie aan.

Bevindingen uit eerder onderzoek suggereren verder dat de effecten van blootstelling aan seksueel getinte videoclip op het aannemen van traditionele SDS-stereotypen afhankelijk zijn van het geslacht van de kijker (Van Oosten, Peter, & Valkenburg, 2015). De relatie voor jongens is hierin vermoedelijk sterker dan de relatie voor meisjes. Enkele studies naar seksueel getinte media-inhoud bewijzen dat jongens vaker zoeken naar seksuele content (Brown, 2002; Peter & Valkenburg, 2008; Wolak, Mitchell, & Finkelhor, 2007). Ook blijken jongens gevoeliger voor de seksuele inhoud (Zhang et al., 2008). Ten slotte worden in populaire seksueel getinte videoclip voornamelijk beelden getoond met betrekking tot de seksualisering van vrouwen en de dominantie van mannen over vrouwen (Conrad, Dixon, & Zhang, 2009). Doordat het gedrag in videoclip voornamelijk gerelateerd is aan het seksuele gedrag van jongens, zullen jongens dit waargenomen gedrag mogelijk eerder internaliseren in hun SDS-stereotypen dan meisjes (Ward, 2003; Van Oosten et al., 2015).

Vanwege het gebrek aan empirisch onderzoek naar impliciete en expliciete SDS-stereotypen in relatie met blootstelling aan seksueel getinte videoclip en sekse, is in deze huidige studie onderzocht of er een relatie is tussen de blootstelling aan seksueel getinte videoclip en impliciete en expliciete SDS-stereotypen, en of deze relatie anders is voor jongens dan voor meisjes. Deze vraag werd beantwoord middels het onderzoeken

van drie hypothesen (Figuur 1): Verwacht werd dat een hoge mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclipen gerelateerd was aan meer traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen (1). Ook werd verwacht dat jongens meer traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen hebben dan meisjes (2). Ten slotte werd verwacht dat de relatie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclipen en traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen sterker is voor jongens dan voor meisjes (3).

Figuur 1. Conceptueel model inclusief verwachte effecten.

Methoden

Deze studie is onderdeel van de studie *Macho Jongens, Kuise Meisjes*, die de predictoren en gevolgen van instemming met de seksuele dubbele standaard (SDS) in adolescenten (16-18 jaar) onderzoekt. Het betreft een kwantitatieve dataverzameling binnen een correlatief onderzoek.

Steekproef

De participanten van dit onderzoek werden middels een gemakssteekproef verzameld uit de onderzoekspopulatie van Nederlandse adolescenten van 16 tot 18 jaar ($n = 255$), waarvan 47.5% man en 52.5% vrouw. Bachelor- en masterthesisstudenten verzamelden binnen het eigen netwerk middelbare scholen voor deze studie. Middelbare scholen werden in 2017 telefonisch en per mail uitgenodigd voor deelname. Hierbij ontvingen zij een toestemmingsbrief en flyer over de studie. Bij deze selectie vorm van steekproeftrekking werden klassen gekozen afgaand op beschikbaarheid van respondenten. De gemiddelde leeftijd van de participanten was $M = 16.89$ jaar, met een standaardafwijking van $SD = 0.78$. De etniciteiten binnen deze steekproef wisselden: 78% Nederlands, 3.5% Turks, 1.2% Marokkaans, 2.4% Aziatisch, 4.3% Indonesisch, 4.3% Surinaams en 6.3% van overige etniciteit. Het opleidingsniveau van de participanten varieerde van vmbo/mbo (7.5%) tot havo (43.5%), vwo (40.4%) en gymnasium (8.6%). De adolescent werd ook gevraagd naar seksuele ervaring. Van alle respondenten gaf 33.7% aan seks te hebben gehad, met een gemiddelde leeftijd van $M = 16.65$ jaar een standaardafwijking van $SD = 1.12$. Tot slot werd gevraagd naar romantische en seksuele gevoelens. Van de vrouwelijke respondenten gaf 9.7% aan

zowel nooit romantische of seksuele gevoelens te hebben gehad voor een man als voor een vrouw, 7.5% gaf aan evenveel gevoelens voor meisjes als voor jongens te hebben en 1.5% gaf aan meer gevoelens voor meisjes te hebben. Van de mannelijke respondenten gaf 3.3% aan zowel nooit romantische of seksuele gevoelens te hebben gehad voor een vrouw als voor een man, 3.3% gaf aan evenveel gevoelens voor jongens als voor meisjes te hebben en 1.7% gaf aan meer gevoelens voor jongens dan voor meisjes te hebben.

Procedure

Het onderzoek werd per middelbare schoolklas afgenomen in een lokaal waar iedere adolescent beschikking had over een computer of laptop. Voorafgaand aan de afname werden de adolescenten gewezen op vrijwilligheid van deelname, anonimiteit en informed consent: de adolescent werd volledig geïnformeerd en gaf in de vragenlijst toestemming voor het gebruik van zijn of haar antwoorden. Ook werden de adolescenten ingelicht over de werking van de online vragenlijst en was er mogelijkheid tot het stellen van vragen. De participanten vulden onder begeleiding van de onderzoeker gedurende 30 tot 45 minuten de digitale vragenlijst in. Hierbij werd de adolescenten geen beloning uitgelooft en werd de vragenlijst afgenomen in het belang van de onderzoeker.

Instrumenten

De impliciete associatie taak. De impliciete SDS-stereotypen van adolescenten werden gemeten met de Impliciete Associatie Taak (Implicit Association Task [IAT]; Sakaluk & Milhausen, 2012). De bevraging binnen de IAT vereist nauwelijks bewuste inspanning, wordt minder beïnvloed door vraagkenmerken en vindt plaats zonder sociaal wenselijke biases die zelfrapportage gewoonlijk uitlokt (Sakaluk & Milhausen, 2012). De IAT is een computertaak, ontwikkeld om zo snel mogelijk mannelijke of vrouwelijke namen te associëren met woorden gerelateerd aan seksuele activiteit of passiviteit. Het classificeren van stimuli in vier conceptgroepen gebeurt middels de toetsen 'e' en 'i' op het toetsenbord. Enerzijds in congruente blokken, waarin de participant werd gevraagd om seksueel actieve concepten (bv. Masturberen) en jongensnamen (bv. Ben) te sorteren in conceptgroepen (Jongen en Seksueel actief), en seksueel passieve concepten (bv. Maagd) en meisjesnamen (bv. Anna) in de andere conceptgroepen (Meisje en Seksueel passief). Anderzijds in incongruente blokken, waarbij participanten seksueel passieve concepten en jongensnamen sorteerden in de ene conceptgroep (Jongen en seksueel passief) en seksueel actieve concepten en meisjesnamen in de andere conceptgroep (Meisje en seksueel actief). De volgorde van de blokken werd willekeurig aan de participanten toegewezen middels twee IAT-versies, om mogelijke volgorde-effecten te verminderen. Voor het scoren van de impliciete SDS-stereotypen van een

adolescent werd een verbeterd scoringsalgoritme gebruikt (Greenwald, Nosek, & Banaji, 2003). Positieve scores op de IAT wezen op aanwezigheid van traditionele impliciete SDS-stereotypen, waarbij vrouwen gemakkelijker geassocieerd werden met seksueel passieve concepten en mannen met seksueel actieve concepten, dan andersom. Negatieve scores gaven aanwezigheid van omgekeerde impliciete SDS-stereotypen aan, waarbij vrouwen gemakkelijker geassocieerd werden met seksueel actieve concepten en mannen met seksueel passieve concepten, dan andersom. Tot slot wezen scores rond nul op de IAT op aanwezigheid van egalitaire impliciete SDS-stereotypen, waarbij vrouwen gemakkelijker geassocieerd werden met seksueel actieve concepten en mannen met seksueel passieve concepten, dan andersom (Greenwald, Uhlmann, Poehlman, & Banaji, 2009). Eerder onderzoek laat zien dat de trials op de IAT meestal intern consistent zijn (Dasgupta & Greenwald, 2001; Greenwald & Farnham, 2000; Greenwald & Nosek, 2001), met een Cronbach's alfa van $\alpha = .80$ (Banse, Seise, & Zerbes, 2001; Bosson, Swann & Pennebaker, 2000). Daarnaast blijken IAT-metingen relatief ongevoelig voor procedurele variaties (Greenwald, McGhee, & Schwartz, 1998; Nosek, Greenwald, & Banaji, 2005). Negen rapporten tonen aan dat de test-hertestbetrouwbaarheid van IAT-metingen een mediane waarde van $r = .56$ heeft (Nosek, Greenwald, & Banaji, 2007).

Expliciete SDS-stereotypen. De expliciete SDS-stereotypen van adolescenten werden gemeten met een vragenlijst gebaseerd op de Scale for the Assessment of Sexual Standards Among Youth ([SASSY]; Emmerink, Van den Eijnden, Ter Bogt, & Vanwesenbeeck, 2016, 2017). De vragenlijst bestaat uit zestien items, waarvan vier gericht op de vrouwelijke rol binnen seksualiteit (bv. Seks weigeren) en twaalf op de mannelijke (bv. Initiatief nemen tot seks). De participant gaf op ieder item aan bij wie hij of zij het gepresenteerde gedrag meer verwachtte: jongens en mannen (score 1), meisjes en vrouwen (score 2) of voor beiden evenveel of bij beiden niet (score 3). Een score van 3 op een item werd middels hercodering omgezet naar 0. Deze score is egalitair: mannen en vrouwen zijn gelijk aan elkaar. Een score van 2 op de mannelijke items werd middels hercodering aangepast naar -1 (contra-stereo). Bij de vrouwelijke items werd een score van 1 omgezet in -1 (contra-stereo) en een score van 2 in 1 (stereo). Nadien werd een gemiddelde score van de vragenlijst berekend. Een positieve score gaf de aanwezigheid van traditionele expliciete SDS-stereotypen bij de participant aan, waar een negatieve score wees op omgekeerde expliciete SDS-stereotypen.

De originele lijst, de SASSY, stelt geen omgekeerde stereotypen vast. Om deze reden zijn de items omgezet naar het format met de antwoordcategorieën 1, 2 en 3. De SASSY daarentegen blijkt een betrouwbaar, valide en eendimensionaal instrument. Bij het weglaten van een item is het instrument intern consistent, met een Cronbach's alfa van $\alpha = .89$ in groep 1 en $\alpha = .90$ in groep 2. Ook toont de SASSY een goede test-

hertestbetrouwbaarheid aan. De correlatie tussen de SASSY-data van de twee groepen was significant (Emmerink et al., 2017). Over de betrouwbaarheid en validiteit van het huidige meetinstrument is weinig bekend, aangezien dit instrument is ontworpen voor deze studie. De Cronbach's alfa van de huidige steekproef is $\alpha = .62$.

Blootstelling aan seksueel getinte videoclipps. De mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclipps bij een adolescent werd beoordeeld met een vragenlijst gebaseerd op het instrument Music Video Viewing ([MVV]; Van Oosten, Peter, & Valkenburg, 2015). Het huidige instrument presenteerde zes bekende artiesten met naam en afbeelding. Gekozen is voor artiesten binnen de genres met de meeste seksuele content en toespelingen in de videoclipps: rap, hip-hop, R&B (Hansen & Hansen, 2000; Turner, 2011; Wright, 2009), zoals Ronnie Flex en Ariana Grande. Daarnaast zijn de artiesten populair onder Nederlandse adolescenten en is geen sprake van one-hitwonders (Van Oosten et al., 2015). De participant gaf aan hoe vaak hij of zij de afgelopen zes maanden op televisie, internet of YouTube keek naar deze artiest. De antwoordcategorieën zijn uitgezet op een zevenpuntsschaal: 1 (*nooit*), 2 (*minder dan 1 keer per maand*), 3 (*1-3 keer per maand*), 4 (*1 keer per week*), 5 (*meerdere keren per week*), 6 (*elke dag*) en 7 (*meerdere keren per dag*). De items werden samengenomen tot een gemiddelde dat de mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclipps bij een adolescent weergeeft (Van Oosten et al., 2015). Hoe hoger de scores, des te hoger de mate van blootstelling aan videoclipps van de desbetreffende artiest.

Het huidige instrument is ontworpen voor de studie Macho Jongens, Kuise Meisjes. Zodoende kan weinig worden geconcludeerd over de betrouwbaarheid van dit instrument. Valide conclusies over de resultaten van het huidige instrument ontbreken, vanwege gebrek aan onderzoek naar de invloed van specifieke inhoudskenmerken in seksueel getinte videoclipps op de SDS-overtuigingen van adolescenten (Van Oosten et al., 2015). De items binnen MVV daarentegen vormden een eendimensionale schaal, met een minimale verklaarde variantie van $R^2 = .84$ en een minimale Cronbach's alfa van $\alpha = .90$. De Cronbach's alfa van de huidige steekproef is $\alpha = .84$.

Resultaten

Data-inspectie

Voorafgaand aan het uitvoeren van de multi-pele regressieanalyse zijn alle metingen van de expliciete en impliciete SDS-stereotypen geïnspecteerd op mogelijke uitbijters met een waarde hoger of lager dan $3.29 SD$ boven het gemiddelde. Uitbijters op de variabele expliciete SDS-stereotypen ($n = 1$) en impliciete SDS-stereotypen ($n = 2$) zijn gewinsorized, zodat zij een waarde kregen die niet extremer was dan de meest extreme waarde die nog net geen uitbijter was. De waarden op de expliciete en impliciete

SDS-stereotypen waren normaal verdeeld. De waarden op de blootstelling aan seksueel getinte videoclipen waren rechtsscheef verdeeld. Middels een scatterplot is onderzocht of er sprake was van bivariate uitbijters, lineariteit en homocedasticiteit. Bivariate uitbijters werden niet gevonden: er viel niet één duidelijk punt buiten de puntenwolk. De regressielijn was bij benadering een rechte lijn, waarmee voldaan is aan lineariteit. Er is tot slot ook voldaan aan homocedasticiteit, aangezien de punten binnen het scatterplot redelijk homogeen verdeeld waren boven en onder de lijn. De variabele videoclips is gecentreerd voorafgaand aan het uitvoeren van de regressieanalyse. De tolerantiewaarden in de regressieanalyses varieerden van .10 tot .94 en de VIF-waarden varieerden van 1.05 tot 9.59, wat wees op enige problemen met de multicollineariteit. De analyses zijn uitgevoerd zonder de respondenten die de IAT niet voltooiden ($n = 4$).

Beschrijvende statistieken

In Tabel 1 worden de correlaties, gemiddelden en standaarddeviaties weergegeven voor de expliciete en impliciete SDS-stereotypen en mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips gepresenteerd voor jongens en meisjes. De positieve scores op de expliciete SDS-stereotypen gaven de aanwezigheid van expliciet enigszins traditionele SDS-stereotypen bij de participant aan. De positieve scores op de impliciete SDS-stereotypen indiceerden dat zowel de mannelijke als de vrouwelijke adolescenten gemiddeld genomen impliciet enigszins traditionele stereotype ideeën hadden over het seksuele gedrag van mannen en vrouwen. De scores rond 2 op blootstelling aan seksueel getinte videoclips indiceerden dat zowel mannelijke als vrouwelijke adolescenten gemiddeld genomen minder dan 1 keer per maand seksueel getinte videoclips bekeken.

Met een onafhankelijke t-toets werden de verschillen in de mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips en de verschillen in expliciete SDS-stereotypen voor jongens en meisjes getoetst. Jongens en meisjes verschilden niet significant in hun expliciete SDS-stereotypen $t(253) = 1.41, p = .161$ of hun impliciete stereotypen $t(253) = 0.43, p = .512$. Jongens en meisjes verschilden daarentegen significant in de mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips $t(253) = 6.36, p < .05, d = 0.47$. Meisjes werden in hogere mate blootgesteld aan de seksueel getinte videoclips dan jongens. Ten slotte zijn correlaties tussen de studievariabelen berekend. Voor zowel jongens als meisjes werden geen significante correlaties tussen expliciete SDS-stereotypen en blootstelling aan seksueel getinte videoclips gevonden. Er zijn ook geen significante associaties gevonden tussen de impliciete SDS-stereotypen van jongens en meisjes en de mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips. Impliciete en expliciete stereotypen zijn tot slot niet significant aan elkaar gecorreleerd.

Tabel 1

Correlaties, Gemiddelden en Standaarddeviaties Voor Expliciete en Impliciete SDS-Stereotypen en Mate van Blootstelling aan Seksueel Getinte Videoclips Voor Jongens en Meisjes

	1.	2.	3.	Jongens <i>M (SD)</i>	Meisjes <i>M (SD)</i>	Totaal <i>M (SD)</i>	Bereik
1. Expliciete SDS-stereotypen		.12	.03	0.46 (0.20)	0.50 (0.22)	0.48 (0.21)	-1 tot +3
2. Impliciete SDS-stereotypen	-.06		.16	0.17 (0.37)	0.11 (0.34)	0.14 (0.35)	-3 tot +3
3. Videoclips	-.01	-.07		1.76 (0.86)	2.22 (1.07)	2.00 (1.00)	+1 tot +7

Noot: Correlaties boven de diagonaal voor jongens.

De statistieken voor jongens zijn gebaseerd op $N = 121$, de statistieken voor meisjes op $N = 134$.

* $p < .05$, ** $p < .01$.

Sekseverschil in de Relatie Tussen de Mate van Blootstelling aan Seksueel Getinte Videoclips en Expliciete/Impliciete SDS-stereotypen

In Tabel 2 zijn de resultaten van de hiërarchische multiële regressieanalyse getoond voor de expliciete SDS-stereotypen de impliciete SDS-stereotypen. Deze regressieanalyse is uitgevoerd om te toetsen of 1a/b) een hogere mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips is gerelateerd aan meer traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen en 2a/b) of jongens over meer traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen beschikken dan meisjes en 3a/b) of de relatie tussen de blootstelling aan seksueel getinte videoclips en traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen sterker is voor jongens dan voor meisjes. Bij model 1 zijn de hoofdeffecten toegevoegd: de variabele sekse en de gecentreerde variabele videoclips. Bij model 2 werd ook de interactieterm tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclips en sekse toegevoegd.

Expliciete SDS-stereotypen

In de eerste stap van de regressieanalyse in Tabel 2, met als afhankelijke variabele expliciete SDS-stereotypen, werden de gecentreerde variabele videoclips en de variabele sekse toegevoegd. Deze onafhankelijke variabelen zorgden voor een niet-significante toename van 0.08% in de variantie van de expliciete SDS-stereotypen ($R^2 =$

.01, $F(2, 252) = 0.99$, $p = .374$). Sekse en blootstelling aan seksueel getinte videoclipen waren zodoende niet significant gerelateerd aan meer traditionele expliciete SDS-stereotypen. Hypothese 1 en 2 worden hiermee niet ondersteund.

Bij de tweede stap is de interactieterm toegevoegd. De interactieterm tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclipen en sekse van de adolescent bleek niet significant gerelateerd aan expliciete SDS-stereotypen. Deze meervoudige regressieanalyse voorspelde de expliciete SDS-stereotypen in een adolescent uit de interactie tussen blootstelling aan videoclipen en sekse. De interactieterm was verantwoordelijk voor een niet-significante toename in de variantie van expliciete SDS-stereotypen ($R^2 = .01$, $F(3, 251) = 0.69$, $p = .558$). Hieruit blijkt de relatie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclipen en expliciete SDS-stereotypen niet anders voor jongens dan voor meisjes. Hypothese 3 wordt hiermee niet ondersteund.

Impliciete SDS-stereotypen

In model 1 leidden de onafhankelijke variabelen blootstelling aan seksueel getinte videoclipen en sekse tot een niet-significante proportie verklaarde variantie van 0.7% in de impliciete SDS-stereotypen ($R^2 = .01$, $F(2, 252) = .93$, $p = .395$) (Tabel 2). Sekse en blootstelling aan seksueel getinte videoclipen zijn niet significant gerelateerd aan impliciete SDS-stereotypen. Hypothese 1 en 2 worden hiermee niet ondersteund.

De interactie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclipen en sekse van de adolescent bleek niet significant gerelateerd aan de impliciete SDS-stereotypen. In model 2b leidde het toevoegen van de interactieterm tot een proportie verklaarde variantie van 0,9% in de impliciete SDS-stereotypen ($R^2 = .01$, $F(3, 251) = .76$, $p = .519$). De toevoeging van de interactieterm in de regressievergelijking resulteerde in een niet-significante toename in verklaarde variantie van $< .01$ van model 1b naar model 2b. Hieruit blijkt de relatie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclipen en impliciete SDS-stereotypen van een adolescent niet anders voor jongens dan voor meisjes. Hypothese 3 wordt hiermee niet ondersteund.

Tabel 2

Hiërarchische Multipele Regressieanalyse die Expliciete/Impliciete SDS-Stereotypen bij een Adolescent Voorspelt aan de Hand van Blootstelling aan Seksueel Getinte Videoclips en Sekse

Expliciete SDS-stereotypen				Impliciete SDS-stereotypen			
<i>B</i>	<i>SE</i>	β	ΔR^2	<i>B</i>	<i>SE</i>	β	ΔR^2

Model 1				.01			.007
Blootstelling aan videoclips	.01	0.01	.01		-.01	0.02	-.04
Sekse adolescent	-.04	0.03	-.09		.05	0.05	.07
Model 2				<.001			.002
Blootstelling aan videoclips	-.01	0.04	-.05		-.05	0.07	-.15
Sekse adolescent	-.04	0.03	-.09		.05	0.05	.07
Blootstelling aan videoclips * sekse adolescent	.01	0.03	.06		.03	0.05	.13
R ² totaal	.01				.009		

Noot: Afhankelijke variabele: Expliciete SDS-stereotypen en Impliciete SDS-stereotypen.

* $p < .05$, ** $p < .01$

Discussie

In de huidige studie werd geen relatie gevonden tussen de mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips en traditionele expliciete of impliciete SDS-stereotypen bij adolescenten. Er bleek wel een sekseverschil in de mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips: meisjes werden vaker blootgesteld aan seksueel getinte videoclips dan jongens. Daarentegen bleken jongens niet over meer traditionele expliciete of impliciete SDS-stereotypen te beschikken dan meisjes. Ten slotte werden ook geen sekseverschillen gevonden in de relatie tussen de blootstelling aan seksueel getinte videoclips en traditionele expliciete of impliciete SDS-stereotypen.

In tegenstelling tot de verwachting bleek een hogere mate van blootstelling aan seksueel getinte videoclips niet gerelateerd aan meer traditionele expliciete of impliciete SDS-stereotypen. Deze bevinding komt niet overeen met eerder onderzoek, dat laat zien dat frequente blootstelling aan seksueel getinte videoclips mogelijk gepaard gaat met een hogere mate van traditionele SDS-stereotypen (Beentjes et al., 2008; Ward et al., 2005; Zhang et al., 2008). Ook komt deze bevinding niet overeen met de sociaal-cognitieve leertheorie (Bandura, 1977), die stelde dat de adolescent via waarneming van geslachtsrollen in seksueel getinte videoclips leert welk gedrag (on)gepast is voor mannen en vrouwen en welk gedrag door anderen bekrachtigd of bestraft zal worden

(Zaikman & Marks, 2017). Een verklaring voor het niet gevonden resultaat zou kunnen zijn dat de blootstelling aan seksueel getinte videoclippen voor zowel jongens als meisjes in dit onderzoek gemiddeld 1 keer per maand is, terwijl eerder onderzoek uitging van een gemiddelde van 26.92 minuten per dag (Beentjes et al., 2008). De adolescent werd zodoende te weinig blootgesteld aan de geslachtsrollen in de seksueel getinte videoclippen en heeft deze informatie niet geïnternaliseerd in zijn cognities over gender en seksueel gedrag (Ward, 2003). Een andere verklaring voor het niet gevonden resultaat zou kunnen zijn dat in de videoclippen van de artiesten in het huidige onderzoek te weinig seksuele inhoud werd getoond of het beeld te weinig passend was bij het beeld van de traditionele SDS-stereotypen. Zo droeg de blootstelling aan de videoclippen mogelijk niet bij aan het veroorzaken, in stand houden of versterken van traditionele SDS-genderstereotypen onder de adolescenten (Ter Bogt et al., 2010).

In tegenstelling tot de verwachting bleken jongens niet over meer traditionele expliciete en impliciete SDS-stereotypen te beschikken dan meisjes. Deze bevinding komt niet overeen met voormalig onderzoek dat voorspelde dat jongens over meer traditionele genderstereotypen zouden beschikken dan meisjes (Eval & Epley, 2017; Jewell et al., 2015; Ward et al., 2005). Bovendien is deze bevinding niet consistent met het socioculturele perspectief dat impliceerde dat mannen de traditionele SDS-stereotypen meer onderschrijven dan vrouwen, omdat zij graag hun seksuele voorrechten behouden en hun mannelijke dominantie niet willen laten ondermijnen (Rudman et al., 2016). Een verklaring hiervoor kan zijn dat onderzoek naar de SDS voornamelijk heeft plaatsgevonden in Amerika: een samenleving die op de Gender Inequality Index op rang 43 staat, waar Nederland op rang 3 staat (United Nations Development Programme, 2015). Het gevonden resultaat kan daarom typisch zijn voor de Nederlandse steekproef van de huidige studie, waarin zowel mannen als vrouwen mogelijk egalitaire denkbeelden over het seksueel gedrag van beide seksen hebben.

Ten slotte bleek in tegenstelling tot de verwachting de relatie tussen blootstelling aan seksueel getinte videoclippen en traditionele expliciete/impliciete SDS-stereotypen niet sterker voor jongens dan voor meisjes. Deze bevinding komt niet overeen met eerder onderzoek waarin werd gesuggereerd dat effecten van blootstelling aan seksueel getinte videoclippen op het aannemen van traditionele SDS-stereotypen afhankelijk zijn van het geslacht van de kijker (Van Oosten et al., 2015). Ook ander onderzoek suggereerde dat jongens vaker naar seksuele content zoeken dan meisjes (Brown, 2002; Peter & Valkenburg, 2008; Wolak et al., 2007) en dat jongens het waargenomen gedrag in seksueel getinte videoclippen mogelijk eerder internaliseren in hun SDS-stereotypen dan meisjes, omdat de beelden in deze populaire videoclippen voornamelijk betrekking hebben op seksueel gedrag van jongens (Concrad et al., 2009; Ward, 2003; Van Oosten et al., 2015). Een verklaring voor het niet gevonden resultaat zou kunnen zijn dat de huidige

studie heeft aangetoond dat meisjes significant vaker werden blootgesteld aan seksueel getinte videoclip dan jongens, waardoor het mogelijk niet zichtbaar was dat jongens misschien toch gevoeliger zijn voor de effecten. Een andere verklaring zou kunnen zijn dat in de huidige studie de mannelijke en vrouwelijke artiesten binnen dezelfde variabele zijn samengevoegd, terwijl adolescenten mogelijk vooral middels observationeel leren van dezelfde sekse informatie over de SDS internaliseren in hun stereotypen (Leifer et al., 1971). Tot slot zou een verklaring kunnen zijn dat in de huidige studie geen rekening is gehouden met verschillende typen videoclips, terwijl effecten van seksueel getinte videoclips op expliciete en impliciete SDS-stereotypen afhangen van het specifieke type videoclip (Van Oosten et al., 2015).

Beperkingen en suggesties voor vervolgonderzoek

Deze studie bevat enkele sterke punten. Ten eerste was de verdeling tussen jongens en meisjes redelijk gelijk, namelijk 47.5% man en 52.5% vrouw. De interne validiteit is tevens gewaarborgd, omdat de meetinstrumenten uitgebreid zijn geoperationaliseerd en middels literatuur zijn gecontroleerd op de betrouwbaarheid. Bovendien is herhaalbaarheid van het onderzoek mogelijk, wanneer de stappen van de multiële regressieanalyse opnieuw worden gevolgd. De assumpties van de hiërarchische regressieanalyse zijn uitvoerig gecontroleerd, waarna eventuele uitbijters zijn gewinsorized, de variabele videoclips is gecentreerd en de respondenten die de IAT niet voltooiden zijn verwijderd. Ten slotte is de grootte van de steekproef representatief ($N = 255$), waardoor de resultaten gegeneraliseerd kunnen worden naar de populatie.

Daarentegen bevat de huidige studie ook enkele beperkingen. Ten eerste levert de getrokken gemakssteekproef minder betrouwbare resultaten op dan een aselechte steekproef. Ten tweede werden in de huidige studie populaire artiesten gebruikt, maar betrof dit niet dezelfde artiesten als in de literatuur. Het aantal artiesten is ook beperkt (Van Oosten et al., 2015). In vervolgonderzoek zou dit aantal uitgebreid kunnen worden. Daarnaast kan de seksuele content in de videoclips verschillen in ernst en vorm en zijn de respondenten niet blootgesteld aan dezelfde seksuele content. Dit maakt het onderzoek niet geheel betrouwbaar. Andere factoren als humor en geweld kunnen de effecten van seksuele inhoud matigen (Yao, Mahood, & Linz, 2010). In toekomstig onderzoek kan men zich bovendien richten op andere invloedrijke voorspellers, zoals sociale media of videogames. Stereotypebeelden in sociale media blijken namelijk van invloed op genderattituden van adolescenten en de meeste vrouwelijke karakters in videogames zijn ook stereotyperend. Het spelen van seksueel georiënteerde videogames verhoogt de toegankelijkheid tot een negatief genderschema van vrouwen als seksobjecten (Yao et al., 2010). Bij sociale media kan ook gedacht worden aan WhatsApp. Uit onderzoek blijken traditionele genderattituden bij beide seksen positief

geassocieerd met texting over relatieconflicten en bij jongens met het gebruik van vulgaire afkortingen in appjes (Ogletree, Fancher, & Gill, 2014).

Ook toont deze studie beperkingen omtrent de respondenten. Ten eerste wordt in de gebruikte literatuur een individu tussen de 10 en 24 jaar als adolescent beschouwd (Sawyer, Azzopardi, Wickremarathne, & Patton, 2018), terwijl de huidige studie zich richt op 16- tot 18-jarigen. Dit relatief kleine leeftijdsbereik zou daarom een oorzaak kunnen zijn van de niet-significante resultaten in het onderzoek. Daarnaast blijken Nederlandse adolescenten seks te hebben op een gemiddelde leeftijd van $M = 18.60$ (De Graaf, Nikkelen, Van den Borne, Twisk, & Meijer, 2017), terwijl de gemiddelde leeftijd binnen deze steekproef op $M = 16.65$ ligt. Vanwege de leeftijd van de respondenten, zullen nog weinig van hen seksueel actief zijn en zal er weinig variatie in de seksuele ontwikkeling zijn, waardoor de SDS-stereotypen mogelijk nog niet volledig gevormd zijn. In vervolgonderzoek zal een bredere en oudere onderzoeksgroep wellicht meer representatieve resultaten geven. Ten derde verschilt de etniciteit en seksuele oriëntatie onder de respondenten. Het is van belang hier in vervolgonderzoek rekening mee te houden, omdat rolmodellen in seksuele media-inhoud mogelijk een andere invloed hebben op het observationeel leren van homoseksuelen, lesbiennes en biseksuelen (Gomillion & Giuliano, 2011) en niet-Westerse adolescenten mogelijk sterkere SDS-stereotypen onderschrijven (Marks, & Fraley, 2005).

Daarnaast bleek uit eerder beschreven studies de huidige kennis over expliciete en impliciete SDS-stereotypen onder adolescenten inconsistent en beperkt (Beentjes et al., 2008; Ter Bogt et al., 2010; Zaikman & Marks, 2017). Meer onderzoek naar de onderliggende processen van de SDS zal meer zekerheid geven over de manier waarop blootstelling aan seksuele media-inhoud bijdraagt aan de totstandkoming van SDS-stereotypen van adolescenten. Zo kunnen evidence-based interventies of seksuele voorlichtingen worden ontwikkeld om de gevolgen van de SDS te verminderen of te voorkomen. Tot slot is de huidige studie niet longitudinaal. Middels longitudinaal onderzoek kan worden onderzocht hoe media-inhoud precies wordt geïnterpreteerd en opgenomen bij het ontwikkelen van seksuele cognities (Brown, 2002). In vervolgonderzoek zou op die manier kunnen worden bekeken hoe het waargenomen gedrag uit de seksueel getinte videoclip wordt geïnternaliseerd in SDS-stereotypen.

Implicaties voor de praktijk

Ondanks de beperkingen bieden de resultaten belangrijke implicaties en aanwijzingen voor de praktijk. Ten eerste kan op scholen worden gedacht aan seksuele voorlichting met aparte opdrachten voor jongens en meisjes, omdat jongens en meisjes SDS-stereotypen anders ontwikkelen (Ward, 2003; Van Oosten et al., 2015). Voor jongens zou binnen een algemene seksuele voorlichting gericht kunnen worden op de

invloed van peers, omdat zij vaker worden beïnvloed door de seksuele gedragingen en overtuigingen van hun peers en dit gedrag sneller imiteren (Kreager & Staff, 2009; Steinberg & Monahan, 2007; Sumter et al., 2009). Bij meisjes zou de focus kunnen liggen op het onderzoeken van de realiteit in videoclippen, omdat uit eerder onderzoek al bleek dat meisjes media-inhoud vaker als realistisch ervaren (Brown, 2002). Zij gebruiken tevens de geïdealiseerde mediabeelden vaker als sociaal vergelijkingsmateriaal (Want, 2009). Meisjes hanteren tot slot ook andere standaarden dan jongens, waar men zich in de opdrachten op zou kunnen richten.

Ten tweede kan gedacht worden aan seksuele voorlichting op vroegere leeftijd. Zo kan het internaliseren van traditionele SDS-stereotypen voorkomen of uitgesteld worden en een positieve en gezonde seksuele identiteit gecreëerd worden (Ter Bogt et al., 2010). De focus in deze eerdere voorlichting zou kunnen liggen op de ontwikkeling van een realistischer zelfbeeld van adolescenten, door te focussen op competenties in plaats van op het uiterlijk. Uit onderzoek blijkt namelijk dat mensen die meer gericht zijn op hun uiterlijk, meer geloven in de SDS (Gillen, Lefkowitz, & Shearer, 2006). Dit realistischere zelfbeeld kan bereikt worden door bijvoorbeeld het kwaliteitspel (De Ronde, Stolker, & Vente, 2009). Tot slot kunnen gezondheidsklassen worden aangeboden, waarbij studenten communicatievaardigheden leren om ongewenst seksuele advances te voorkomen of hiermee om te leren gaan. Deze klassen laten in eerder onderzoek positieve resultaten zien (Pacifci, Stoolmiller, & Nelson, 2001). Hierdoor vindt preventie van seksueel risicogedrag en seksuele dwang plaats.

Indien bovenstaande wordt verwerkt in seksuele voorlichting op scholen, kan getracht worden de aanwezigheid van traditionele SDS-stereotypen onder jongeren te verminderen of te voorkomen. Dat klinkt toch als muziek in de oren?

Referenties

- Arnett, J. J. (2002). The Sounds of Sex: Sex in Teens' Music and Music Videos. In J. Brown (Red.), *Sexual teens, sexual media: Investigating media's influence on adolescent sexuality* (253-264). Maryland: Routledge.
- Aubrey, J., & Frisby, C. M. (2011). Sexual objectification in music videos: A content analysis comparing gender and genre. *Mass Communication & Society*, 1-41. doi:10.1080/15205436.2010.513468
- Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
- Banse, R., Seise, J., & Zerbes, N. (2001). Implicit attitudes towards homosexuality: Reliability, validity, and controllability of the IAT. *Zeitschrift für Experimentelle Psychologie*, 48, 145-160. doi:10.1026//0949-3946.48.2.145
- Bearinger, L. H., Sieving, R. E., Ferguson, J., & Sharma, V. (2007). Global perspectives on the sexual and reproductive health of adolescents: Patterns, prevention, and potential. *The Lancet*, 369, 1220-1231. doi:10.1016/S0140-6736(07)60367-5
- Beentjes, H., Konig, R., & Krzeszewski, D. (2008). Muziekvideo's en seksuele opvatting: Een enquête onder jongeren. *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*, 36(4), 234-252.
- Bermúdez, M., Castro, A., Gude, F., & Buela-Casal, G. (2010). Relationship power in the couple and sexual double standard as predictors of the risk of sexually transmitted infections and HIV: Multicultural and gender differences. *Current HIV Research*, 8, 172-178. doi:10.2174/157016210790442669
- Bosson, J. K., Swann, W. B., & Pennebaker, J. W. (2000). Stalking the perfect measure of implicit self-esteem: The blind men and the elephant revisited? *Journal of Personality and Social Psychology*, 79, 631-643. doi:10.1037/0022-3514.79.4.631
- Bronfenbrenner, U. (1979). *The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Brown, J. D. (2002). Mass media influences on sexuality. *Journal of Sex Research*, 39, 42-45. doi:10.1080/00224490209552118
- Byers, S. E. (1996). How well does the traditional sexual script explain sexual coercion? *Journal of Psychology & Human Sexuality*, 8(1), 7-25.
- Conrad, K., Dixon, T. L., & Zhang, Y. (2009). Controversial rap themes, gender portrayals and skin tone distortion: A content analysis of rap music videos. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 53, 134-156. doi:10.1080/08838150802643795

- Crawford, M., & Popp, D. (2003). Sexual double standards: A review and methodological critique of two decades of research. *Journal of Sex Research, 40*, 13-26. doi:10.1080/00224490309552163
- Dasgupta, N., & Greenwald, A. G. (2001). On the malleability of automatic attitudes: Combating automatic prejudice with images of admired and disliked individuals. *Journal of Personality and Social Psychology, 81*, 800-814. doi:10.1037/0022-3514.81.5.800
- De Graaf, H., Nikkelen, S., Van den Borne, M., Twisk, D., & Meijer, S. (2017). Seks onder je 25^e: Seksuele gezondheid van jongeren in Nederland anno 2017. Delft: Eburon.
- De Ronde, M., Stolker, W., & Vente, C. (2009). Effectiviteit van spellen voor training, coaching en supervisie. *Supervisie en coaching, 26*, 37-50. doi:10.1007/BF03080689
- Dunn, H. K., Gjelsvik, A., Pearlman, D. N., & Clark, M. A. (2014). Association between sexual behaviors, bullying victimization and suicidal ideation in a national sample of high school students: implications of a sexual double standard. *Women's health issues, 24*(5), 567-574. doi:10.1016/j.whi.2014.06.008
- Emmerink, P. M., Van den Eijnden, R. J., Ter Bogt, T. F., & Vanwesenbeeck, I. (2017). A Scale for the Assessment of Sexual Standards Among Youth: Psychometric Properties. *Archives of Sexual Behavior, 46*, 1699-1709. doi:10.1007/s10508-017-1001-x
- Emmerink, P. M., Vanwesenbeeck, I., Van den Eijnden, R. J., & Ter Bogt, T. F. (2016). Psychosexual correlates of sexual double standard endorsement in adolescent sexuality. *The Journal of Sex Research, 53*, 286-297. doi:10.1080/00224499.2015.1030720
- Eyal, T., & Epley, N. (2017). Exaggerating accessible differences: When gender stereotypes overestimate actual group differences. *Personality and Social Psychology Bulletin, 43*, 1323-1336. doi:10.1177/0146167217713190
- Farvid, P., Braun, V., & Rowney, C. (2016). 'No girls wants to be called a slut!': Women, heterosexual casual sex and the sexual double standard. *Journal of Gender Studies, 26*, 544-560. doi:10.1080/09589236.2016.1150818
- Gawronski, B., & Bodenhausen, G. V. (2006). Associative and propositional processes in evaluation: an integrative review of implicit and explicit attitude change. *Psychological Bulletin, 132*, 692-731. doi:10.1037/0033-2909.132.5.692
- Gillen, M. M., Lefkowitz, E. S., & Shearer, C. L. (2006). Does body image play a role in risky sexual behavior and attitudes?. *Journal of Youth and Adolescence, 35*, 230-242. doi:10.1007/s10964-005-9005-6

- Gomillion, S. C., & Giuliano, T. A. (2011). The influence of media role models on gay, lesbian, and bisexual identity. *Journal of Homosexuality, 58*, 330-354. doi:10.1080/00918369.2011.546729
- Graff, K., Murnen, S. K., & Smolak, L. (2012). Too sexualized to be taken seriously? Perceptions of a girl in childlike vs. sexualizing clothing. *Sex Roles, 66*, 764-775. doi:10.1007/s11199-012-0145-3
- Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (1995). Implicit social cognition: Attitudes, self-esteem, and stereotypes. *Psychological Review, 102*(1), 4-27.
- Greenwald, A. G., & Farnham, S. D. (2000). Using the Implicit Association Test to measure self-esteem and self-concept. *Journal of Personality and Social Psychology, 79*, 1022-1038. doi:10.1037/0022-3514.79.6.1022
- Greenwald, A. G., & Nosek, B. A. (2001). Health of the Implicit Association Test at age 3. *Zeitschrift für Experimentelle Psychologie, 48*, 85-93. doi:10.1026//0949-3946.48.2.85
- Greenwald, A. G., McGhee, D. E., & Schwartz, J. L. K. (1998). Measuring individual differences in implicit cognition: The Implicit Association Test. *Journal of Personality and Social Psychology, 74*, 1464-1480. doi:10.1037/0022-3514.74.6.1464
- Greenwald, A. G., Nosek, B. A., & Banaji, M. R. (2003). Understanding and using the implicit association test: I. An improved scoring algorithm. *Journal of personality and social psychology, 85*(2), 197-216. doi:10.1037/0022-3514.85.2.197
- Greenwald, A. G., Uhlmann, E. L., Poehlman, T. A., & Banaji, M. R. (2009). Understanding and using the implicit association test: III. Meta-analysis of predictive validity. *Journal of Personality and Social Psychology, 97*, 14-41. doi:10.1037/a0015575
- Hansen, C. H., & Hansen, R. D. (2000). *Music and music videos*. In D. Zillman & P. Vorderer (Eds.), *Media entertainment: The psychology of its appeal* (pp. 75-196). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Jewell, J. A., Brown, C. S., & Perry, B. (2015). All my friends are doing it: Potentially offensive sexual behavior perpetration within adolescent social networks. *Journal of Research on Adolescence, 25*, 592-604. doi:10.1111/jora.12150
- Kreager, D. A., & Staff, J. (2009). The sexual double standard and adolescent peer acceptance. *Social Psychology Quarterly, 72*, 143-164. doi:10.1177/019027250907200205
- Leifer, A. D., Collins, W. A., Gross, B. M., Taylor, P. H., Andrews, L., & Blackmer, E. R. (1971). Developmental aspects of variables relevant to observational learning. *Child Development, 42*, 1509-1516. doi:10.2307/1127915

- Marks, M. J., & Fraley, R. C. (2005). The sexual double standard: Fact or fiction?. *Sex Roles, 52*, 175-186. doi:10.1007/s11199-005-1293-5
- Nosek, B. A., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2005). Understanding and using the Implicit Association Test: II. Method variables and construct validity. *Personality and Social Psychology Bulletin, 31*, 166 – 180. doi:10.1177/0146167204271418
- Nosek, B. A., Greenwald, A. G., & Banaji, M. R. (2007). *The Implicit Association Test at age 7: A methodological and conceptual review*. In J. A. Bargh (Ed.), *Automatic processes in social thinking and behavior* (pp. 265–292). New York: Psychology Press.
- Nosek, B. A., Smyth, F. L., Sriram, N., Lindner, N. M., Devos, T., Ayala, A., ... Greenwald, A. G. (2009). National differences in gender-science stereotypes predict national seks differences in science and math achievement. *Proceedings of the National Academy of Sciences, 106*, 10593-10597. doi:10.1073/pnas.0809921106
- Ogletree, S. M., Fancher, J., & Gill, S. (2014). Gender and texting: Masculinity, femininity, and gender role ideology. *Computers in Human Behavior, 37*, 49-55. doi:10.1016/j.chb.2014.04.021
- Orange, C. (1996). Rap videos: A source of undesirable vicarious empowerment for African-American males. *High School Journal, 79*(4), 281-292.
- Pacifici, C., Stoolmiller, M., & Nelson, C. (2001). Evaluating a prevention program for teenagers on sexual coercion: A differential effectiveness approach. *Journal of Consulting and Clinical Psychology, 69*(3), 552. doi:10.1037/0022-006X.69.3.552
- Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2008). Adolescents' exposure to sexually explicit Internet material, sexual uncertainty, and attitudes toward uncommitted sexual exploration: Is there a link?. *Communication Research, 35*, 579–601. doi:10.1177/0093650208321754
- Rudman, L. A., Glick, P., Marquardt, T., & Fetterolf, J. C. (2016). When women are urged to have casual sex more than men are: Perceived risk moderates the sexual advice double standard. *Springer Science+Business Media, 77*, 409-418. doi:10.1007/s11199-016-0723-x
- Sahl, D., & Keene, J. R. (2010). The sexual double standard and gender differences in predictors of perceptions of adult-teen sexual relationships. *Springer Science+Business Media, 62*, 264-277. doi:10.1007/s11199-009-9727-0
- Sakaluk, J. K., & Milhausen, R. R. (2012). Factors influencing university students' explicit and implicit sexual double standards. *Journal of Sex Research, 49*, 464-476. doi:10.1080/00224499.2011.569976

- Sandusky, E. (2002). *Hip-hop and the new age of teenage sexuality: How hip-hop-influenced music teaches young women about sex*. Unpublished manuscript, University of Michigan.
- Sawyer, S. M., Azzopardi, P. S., Wickremarathne, D., & Patton, G. C. (2018). The age of adolescence. *The Lancet Child & Adolescent Health, 2*, 223-228. doi:10.1016/S2352-4642(18)30022-1
- Schneider, W., & Shiffrin, R. M. (1977). Controlled and automatic human information processing: I. Detection, search, and attention. *Psychological Review, 84*, 1-66. doi:10.1037/0033-295X.84.1.1
- Shearer, C. L., Hosterman, S. J., Gillen, M. M., & Lefkowitz, E. S. (2005). Are traditional gender role attitudes associated with risky sexual behavior and condom-related beliefs? *Sex Roles, 52*, 311-324. doi:10.1007/s11199-005-2675-4
- Shen, A. C. T., Chiu, M. Y. L., & Gao, J. (2012). Predictors of dating violence among Chinese adolescents: The role of gender-role beliefs and justification of violence. *Journal of Interpersonal Violence, 27*, 1066-1089. doi:10.1177/0886260511424497
- Steinberg, L., & Monahan, K. C. (2007). Age differences in resistance to peer influence. *Developmental Psychology, 43*, 1531-1543. doi:10.1037/0012-1649.43.6.1531
- Sumter, S. R., Bokhorst, C. L., Steinberg, L., & Westenberg, P. M. (2009). The developmental pattern of resistance to peer influence in adolescence: Will the teenager ever be able to resist?. *Journal of Adolescence, 32*, 1009-1021. doi:10.1016/j.adolescence.2008.08.010
- Ter Bogt, T. F., Engels, R. C., Bogers, S., & Kloosterman, M. (2010). "Shake it baby, shake it": Media preferences, sexual attitudes and gender stereotypes among adolescents. *Sex Roles, 63*, 844-859. doi:10.1007/s11199-010-9815-1
- Turner, J. S. (2011). Sex and the spectacle of music videos: An examination of the portrayal of race and sexuality in music videos. *Sex Roles, 64*, 173-191. doi:10.1007/s11199-010-9766-6
- United Nations Development Programme. (2015). Human Development Reports. Table 5: Gender Inequality Index. Geraadpleegd op 22 juni 2018, van <http://hdr.undp.org/en/composite/GII>
- Van Oosten, J. M., Peter, J., & Valkenburg, P. M. (2015). The influence of sexual music videos on adolescents' misogynistic beliefs: The role of video content, gender, and affective engagement. *Communication Research, 42*, 986-1008. doi:10.1177/0093650214565893
- Vandenbosch, L., Van Oosten, J. M. F., & Peter, J. (2015). The relationship between sexual content on mass media and social media: A longitudinal study.

- Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18, 697-703.
doi:10.1089/cyber.2015.0197
- Vanwesenbeeck, I. (2009). Doing gender in sex and sex research. *Archives of Sexual Behavior*, 38, 103-112. doi:10.1007/s11199-009-9695-4
- Want, S. C. (2009). Meta-analytic moderators of experimental exposure to media portrayals of women on female appearance satisfaction: Social comparisons as automatic processes. *Body Image*, 6, 257-269.
doi:10.1016/j.bodyim.2009.07.009
- Ward, L. M. (2003). Understanding the role of entertainment media in the sexual socialization of American youth: A review of empirical research. *Developmental Review*, 23, 347-388. doi: 10.1016/S0273-2297(03)00013-3
- Ward, L. M., Hansbrough, E., & Walker, E. (2005). Contributions of music video exposure to black adolescents' gender and sexual schemas. *Journal of Adolescent Research*, 20, 143-146. doi: 10.1177/0743558404271135
- Wolak, J., Mitchell, K., & Finkelhor, D. (2007). Unwanted and wanted exposure to online pornography in a national sample of youth internet users. *Pediatrics*, 119, 247-257. doi:10.1542/peds.2006-1891
- Wright, P. J. (2009). Sexual socialization messages in mainstream entertainment mass media: A review and synthesis. *Sexuality & Culture*, 13, 181-200.
doi:10.1007/s12119-009-9050-5
- Yao, M. Z., Mahood, C., & Linz, D. (2010). Sexual priming, gender stereotyping, and likelihood to sexually harass: Examining the cognitive effects of playing a sexually-explicit video game. *Sex Roles*, 62(1-2), 77-88. doi:10.1007/s11199-009-9695-4
- Zaikman, Y., & Marks, M. J. (2014). Ambivalent sexism and the sexual double standard. *Sex Roles*, 71, 333-344. doi:10.1007/s11199-014-0417-1
- Zaikman, Y., & Marks, M. J. (2017). Promoting theory-based perspectives in sexual double standard research. *Sex Roles*, 76, 407-420. doi:10.1007/s11199-016-0677-z
- Zaikman, Y., & Marks, M. J. (2017). Promoting theory-based perspectives in sexual double standard research. *Sex Roles*, 76, 407-420. doi:10.1007/s11199-016-0677-z
- Zaikman, Y., Marks, M. J., Young, T. M., & Zeiber, J. A. (2016). Gender role violations and the sexual double standard. *Journal of Homosexuality*, 63, 1608-1629.
doi:10.1080/00918369.2016.1158007
- Zhang, Y., Miller, L. E., & Harrison, K. (2008). The relationship between exposure to sexual music videos and young adults' sexual attitudes. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 52, 368-386. doi:10.1080/08838150802205462